

Sygn. akt VII U 448/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Łaciak

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu w dniu 06 września 2016 r. w Warszawie

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o stwierdzenie nieważności decyzji

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 30 grudnia 2015 r., znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 5 lutego 2016 roku J. R. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 30 grudnia 2015 roku nr (...) wydanej

w przedmiocie: odmowy wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności decyzji Zakładu ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) określającej należności podlegające umorzeniu na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

W uzasadnieniu odwołania, J. R. podniósł, iż w punkcie 2 decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...), organ rentowy nie wskazał jaką kwotę składek niepodlegających umorzeniu odwołujący zobowiązany był uiścić, aby spełnić warunek zastosowania wobec niego przepisów ustawy abolicyjnej. Odwołujący zaznaczył, iż w marcu 2013 roku, uzyskał w organie rentowym ZUS informację, że już na etapie składania wniosku o umorzenie nieopłaconych składek, winien uiścić kwotę składek, które nie podlegają umorzeniu, a kwota ta wynosi 1.604,00 złote. Odwołujący zaznaczył, iż kwota ta została przez niego uiszczona w dniu 18 marca 2013 roku, natomiast organ rentowy nie ustosunkował się do wykonanej operacji przelewu środków. Odwołujący podniósł, iż w odpowiedzi na wniosek o umorzenie składek, organ rentowy w dniu 31 stycznia 2014 roku wydał decyzję dotyczącą umorzenia pod warunkiem dokonania przez odwołującego spłaty należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji tj. do dnia 7 marca 2015 roku, natomiast organ rentowy nie wskazał jakie

składniki nie podlegają umorzeniu- za jaki okres i w jakiej wysokości. Odwołujący zaznaczył, iż brak określenia powyższych składników, wywołało u niego przekonanie, że dokonując spłaty kwoty 1.604,00 złotych w marcu 2013 roku zadośćuczynił temu obowiązkowi. Skarżący podkreślił, iż wskazanie w pkt. 2 decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku kwoty należności jakie odwołujący winien uiścić aby doprowadzić do umorzenia składek objętych ustawą abolicyjną, było obowiązkiem Organu ZUS, a zatem brak w tym zakresie skutkuje nieważnością decyzji.

J. R. podniósł w odwołaniu nadto, że jeżeli decyzja rozstrzygająca kwestię umorzenia składek miałyby zależeć od spłacenia należności niepodlegających umorzeniu do dnia wydania decyzji, to ustawodawca nie stworzyłby decyzji o warunkach umorzenia oraz terminu 12 miesięcznego na spełnienie go. Natomiast na pewno określiliby termin w jakim decyzja taka powinna być wydana, w celu umożliwienia płatnikowi spełnienie obowiązku.

W świetle podniesionej argumentacji odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji z dnia 30 grudnia 2015 roku, naruszenie przepisów prawa materialnego tj.: art. 156 § 1 pkt. 2 kpa, art. 1 ust. 8 oraz art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej poprzez ich błędną wykładnię, naruszenie przepisów postępowania tj.: art. 7 w zw. z art. 8 w zw. z art. 77 w zw. z art. 107 § 3 kodeksu postępowania administracyjnego przez nie uwzględnienie okoliczności przemawiających za wszczęciem z urzędu postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z dnia 31 stycznia 2014 r. nr (...). Mając na uwadze powołane zarzuty odwołujący wniósł o: zmianę decyzji z dnia 30 grudnia 2015 roku nr (...) poprzez stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) z uwagi na jej wydanie z rażącym naruszeniem prawa oraz o zasądzenie na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, na zasadach przewidzianych w odpowiednich przepisach (odwołanie k. 2-12 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu swojego stanowiska, organ rentowy podkreślił, że wpłata odwołującego dokonana w 2013 roku, zadeklarowana na ubezpieczenie zdrowotne za marzec 2013 roku z uwagi na fakt, że została dokonana po dniu złożenia wniosku o abolicję, została przeksięgowana na należności odwołującego niepodlegające umorzeniu. Odnosząc się do zarzutów wywiedzionych w odwołaniu strony skarżącej, organ rentowy podkreślił, iż w oparciu o przepisy ustawy abolicyjnej prawidłowo sformułował rozstrzygnięcie decyzji. Organ rentowy dodał, iż ustawodawca precyzyjnie wskazał warunek umorzenia należności poprzez określenie zakresu przedmiotowego należności, rodzajów należności oraz daty początkowej okresu, od którego wszystkie niepodlegające umorzeniu należności należy uregulować, tj. od dnia 01 stycznia 1999 r. oraz wskazał na dzień wydania decyzji rozstrzygającej tj. decyzji o umorzeniu lub odmowie umorzenia należności jako dacie końcowej. Organ rentowy podkreślił, iż postępowanie w sprawie J. R. było prowadzone zgodnie z obowiązującymi w k.p.a. zasadami i informował należycie oraz wyczerpująco ubezpieczonego o okolicznościach faktycznych i prawnych wydania decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 13-15 a.s.).

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

J. R. urodzony w dniu (...) nr PESEL (...), zamieszkały przy al. (...) w R., począwszy od dnia 1 grudnia 1974 roku do chwili obecnej, prowadzi własną działalność gospodarczą w zakresie usług tapicerskich, pod nazwą (...). Przedsiębiorca zarejestrował ww. działalność gospodarczą pod numerem NIP (...) i numerem REGON (...). Przeważająca działalność firmy dotyczy wykonywania usług napraw i konserwacji mebli i wyposażenia domowego. J. R. wykonuje działalność gospodarczą w miejscu zamieszkania w R. (informacja Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej-dokumentacja akt rentowych k. nienumerowana z dnia 14 marca 2013 roku, oraz informacja Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej publikowana w publicznym informatorze internetowym wg. stanu na wrzesień 2016 roku).

W dniu 14 stycznia 2013 roku, płatnik składek J. R. złożył do organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniosek o przeliczenie opłaconych składek zdrowotnych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (...) (dokumentacja a.r. t. II k. nienumerowana).

W odpowiedzi na wniosek J. R., organ rentowy ZUS, skierował do niego w dniu 12 lutego 2013 roku informację, iż po rozliczeniu konta płatnika składek za okres od stycznia 1999 roku do grudnia 2012 roku, na dzień 11 lutego 2013 roku stwierdzono na koncie płatnika składek zaległości na:

- Fundusz Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 4.031,74 złotych za okres: od maja do sierpnia 2003 roku, od października 2003 roku do maja 2004 roku, lipiec 2004 roku, od października do grudnia 2004 roku, od czerwca do sierpnia 2005 roku, od kwietnia do grudnia 2006 roku, od kwietnia do czerwca 2007 roku oraz za grudzień 2007 roku powiększone o odsetki opiewające na dzień 11 lutego 2013 roku, na kwotę 4367,00 złotych.

Na koncie płatnika składek stwierdzono również zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na:

- ubezpieczenia zdrowotne na łączną kwotę 3.708,62 złotych za okres od czerwca 2003 roku do lutego 2004 roku, od kwietnia do maja 2004 roku, od września do grudnia 2004 roku, od kwietnia do lipca 2006 roku, od września do listopada 2006 roku, od września do grudnia 2008 roku, od lutego do grudnia 2009 roku, od lutego do grudnia 2012 powiększone o odsetki opiewające na dzień 11 lutego 2013 roku, na kwotę 1884,00 złotych, a także zaległości na Fundusz Pracy w kwocie 31,73 złotych za okres od grudnia 2004 roku, od lipca do sierpnia 2005 roku, od kwietnia do lipca 2006 roku powiększone o odsetki opiewające na dzień 11 lutego 2013 roku, na kwotę 24,00 złotych.

Nadto, organ rentowy poinformował wnioskodawcę, iż powyższe zaległości należy uiścić w terminie 7 dni od daty odbioru pisma wraz z dalszymi odsetkami liczonymi do dnia zapłaty włącznie pod rygorem wdrożenia postępowania egzekucyjnego (dokumentacja a.r. t. II k. nienumerowana).

Wobec powzięcia informacji o zaistniałym zadłużeniu, płatnik składek J. R., w dniu 8 marca 2013 roku, złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniosek o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek, za okres od 1 stycznia 1999 roku do 15 stycznia 2008 roku na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551) (dokumentacja akt rentowych k. nienumerowana). Do wniosku, J. R. dołączył dokumentację księgowo-finansową firmy (...) w tym: oświadczenie niezbędne do ustalenia kategorii ratingowej, oświadczenie przedsiębiorcy o nieotrzymaniu publicznej de minimis, pomocy publicznej de minimis w rolnictwie o raz pomocy publicznej de minimis w rybołówstwie, zeznania o wysokości uzyskanego przychodu z działalności gospodarczej prowadzonej w okresie od 2009 do 2011 roku, a także ewidencję przychodów z tytułu prowadzonej działalności dotyczącej wykonywania usług tapicerskich za okres od 2009 do 2011 roku, informację o zarejestrowaniu działalności gospodarczej wnioskodawcy w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej. W dniu 19 marca 2013 roku, (tj. po dniu złożenia wniosku o zastosowanie przepisów abolicyjnych) płatnik składek dokonał w Urzędzie Pocztowym w R. wpłaty należności składkowych ZUS w kwocie 1.604 złotych. Z uwagi na dokonanie wpłaty po złożeniu wniosku o abolicję, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeksięgował wpłatę na należności niepodlegające umorzeniu. (dokumentacja a.r. t. I k. nienumerowane).

W dniu 17 grudnia 2013 roku, organ rentowy skierował do J. R. zawiadomienie o zakończeniu postępowania wyjaśniającego dotyczącego wydania decyzji określającej warunki umorzenia należności składkowych powstałych wskutek prowadzenia działalności gospodarczej wnioskodawcy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w treści zawiadomienia pouczył J. R. o przysługującym mu na podstawie art. 10 § 1 i art. 81 k.p.a. prawie do wypowiedzenia się (przed wydaniem decyzji określającej warunki umorzenia) w kwestii zebranych dowodów, materiałów oraz zgłoszonych żądań w terminie

7 dni od daty otrzymania zawiadomienia. J. R. w dniu 22 stycznia 2014 roku poinformował telefonicznie pracownika organu rentowego, iż nie skorzysta z prawa wglądu do akt sprawy (dokumentacja a.r. t. I k. nienumerowana).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 31 stycznia 2014 roku wydał decyzję nr (...) w sprawie umorzenia postępowania w zakresie umorzenia należności składkowych na:

- ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe za okres: od stycznia 1999r roku do maja 2003 roku, za wrzesień 2003 roku, czerwiec 2004 roku, od sierpnia 2004 roku do września 2004 roku, od stycznia 2005 roku do maja 2005 roku, od września 2005 roku do marca 2006 roku, od stycznia 2007 roku do marca 2007 roku, od lipca 2007 roku do stycznia 2008 roku

- ubezpieczenie zdrowotne za okres: od stycznia 1999 roku do września 2003 roku, za marzec 2004 roku, od czerwca 2004 roku do września 2004 roku, od stycznia 2005 roku do marca 2006 roku, za sierpień 2006 roku, od grudnia 2006 roku do stycznia 2008 roku

- Fundusz Pracy za okres: od stycznia 1999 roku do stycznia 2008 roku

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że na koncie płatnika składek J. R., brak jest zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe

za w/w wymienione okresy, a wobec tego nie może być prowadzone postępowanie w zakresie umorzenia wskazanych należności (decyzja ZUS z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...), dokumentacja akt rentowych t. I k. nienumerowana).

W dniu 31 stycznia 2014 roku organ rentowy wydał także warunkową decyzję nr (...), w której określone zostały należności podlegające umorzeniu według stanu na dzień 8 marca 2013 roku tj. należności składkowe na:

- ubezpieczenia społeczne za okres: od czerwca do sierpnia 2003 roku, od października 2003 roku do maja 2004 roku, za lipiec 2004 roku, od października do grudnia 2004 roku, od czerwca do sierpnia 2005 roku, od kwietnia do grudnia 2006 roku, od kwietnia do czerwca 2007 roku, w łącznej kwocie 7.085,36 złotych w tym z tytułu składek od 3.419,36 złotych oraz odsetek w kwocie 3.666,00 złotych,
- należności na ubezpieczenia zdrowotne za okres od października 2003 roku do lutego 2004 roku, od kwietnia 2004 roku do maja 2004 roku, od października do grudnia 2004 roku, od kwietnia do lipca 2006 roku, od września do listopada 2006 roku, w łącznej kwocie 2.592,07 złotych, w tym z tytułu składek 1234,07 złotych oraz odsetek 1358,00 złotych,

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnił ubezpieczonemu w decyzji, nr (...) iż: ww. należności zostaną umorzone pod warunkiem dokonania spłaty należności niepodlegających umorzeniu. Organ rentowy wyjaśnił, iż należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia

13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1442) oraz wydanym na jej podstawie Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008r.

w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany ZUS (Dz. U. z 2008r., Nr 78, poz. 465 ze zm.).

W przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, powyższy warunek uważa się za spełniony po ich opłaceniu. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że w oparciu o dokumenty będące w posiadaniu ZUS dokonano rozliczenia konta J. R. i ustalono należności podlegające umorzeniu,

o których mowa w art. 1 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012r., poz. 1551) (decyzja ZUS z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...), dokumentacja akt rentowych t. I k. nienumerowana.). Decyzja ta została doręczona ubezpieczonemu w dniu 6 lutego 2014 roku i stała się prawomocna w dniu 7 marca 2014 roku. Termin opłacenia należności niepodlegających abolicji upłynął w dniu 07 marca 2015 r. (dokumentacja a.r. t. I k. nienumerowana).

Zawiadomieniem z dnia 8 czerwca 2015 roku, odebranych przez J. R.

w dniu 10 czerwca 2015 roku, organ rentowy poinformował wnioskodawcę, iż postępowanie wyjaśniające dotyczące wydania ostatecznej decyzji w sprawie umorzenia należności składkowych zostało zakończone, a ubezpieczonemu, na podstawie art. 10 § 1 i art. 81 k.p.a. przysługuje prawo do wypowiedzenia się w kwestii zebranych dowodów w terminie 7 dni

od daty otrzymania zawiadomienia. Ubezpieczony nie ustosunkował się do zgromadzonego materiału dowodowego organu rentowego (okoliczności bezsporne).

Organ rentowy w dniu 11 czerwca 2015 roku wydał decyzję nr (...)

w przedmiocie odmowy umorzenia należności z tytułu składek określonych w decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku, albowiem do dnia 7 marca 2014 roku, ubezpieczony J. R. nie uregulował należności niepodlegających abolicji (dokumentacja a.r. t. I k. nienumerowana). W dniu 15 lipca 2015 roku płatnik składek złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga

w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, odwołanie od ww. decyzji

z dnia 11 czerwca 2015 roku. sprawa z odwołania od przedmiotowej decyzji została zarejestrowana w Tutejszym Sądzie Okręgowym Warszawa-Praga w Warszawie pod sygn. akt VII U 1242/15.

W dniu 4 grudnia 2015 roku do organu rentowego wpłynął wniosek J. R. o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...).

Z uwagi na złożenie wniosku o stwierdzenie nieważności ww. decyzji, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawiesił postępowanie w sprawie VII U 1242/15 na podstawie art. 177 § 1 pkt. 3 k.p.c. (k. 61 a.s.

VII U 1242/15). Organ rentowy w dniu 30 grudnia 2015 roku wydał decyzję

nr (...) o odmowie wszczęcia postępowania w przedmiocie rozpatrzenia wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) (dokumentacja a.r. k nienumerowana)

J. R. odwołał się od decyzji z dnia 30 grudnia 2015 roku do tutejszego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, inicjując tym samym niniejsze postępowanie odwoławcze zarejestrowane pod sygnaturą

akt VII U 448/16.

W toku postępowania, w piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2016 roku

oraz na rozprawie w dniu 6 września 2016 roku ubezpieczony podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...).

Pełnomocnik organu rentowego podtrzymał wniosek o oddalenie odwołania (k. 18-19 a.s, k. 31 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych ubezpieczonego. Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne, gdyż korespondowały ze sobą, tworząc spójny stan faktyczny. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, co pozwoliło na dokonanie rekonstrukcji okoliczności sprawy w oparciu o ich treść. Sąd Okręgowy uznał, iż zgromadzony materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę rozstrzygnięcia niniejszego sporu.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 30 grudnia 2015 roku nr (...) jako niezasadne podlega oddaleniu.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego przez pełnomocnika odwołującej zarzutu naruszenia normy art. 107 k.p.a. poprzez nieuwzględnienie okoliczności przemawiających za wszczęciem z urzędu postępowania stwierdzenia nieważności decyzji

z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...), Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że zgodnie

z treścią przepisów art. 476 § 2 w zw. z art. 477⁽⁹⁾ k.p.c., sąd powszechny – sąd ubezpieczeń społecznych rozpoznaje odwołania od decyzji organów rentowych w wymienionych

w powołanych przepisach sprawach, m.in. dotyczących ubezpieczeń społecznych.

W judykaturze utrwalony jest pogląd, iż zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu)

w tych sprawach wyznaczony jest w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego determinowanego zakresem odwołania od tejże decyzji (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2000 r., II UKN 685/99, oraz postanowienia z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, i z dnia 13 października 2009 r., II UK 234/08). Jednocześnie należy podkreślić, że w omawianej kategorii spraw postępowanie sądowe nie stanowi prostej kontynuacji postępowania administracyjnego, gdyż tylko w wyjątkowych wypadkach kontrola sądowa decyzji organu rentowego przeprowadzana jest przez pryzmat przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Zasadę posiłkowego stosowania Kodeksu postępowania administracyjnego w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych wyrażono w art. 180 § 1 k.p.a., zgodnie z którym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się przepisy Kodeksu, chyba że przepisy dotyczące ubezpieczeń ustalają odmienne zasady postępowania w tych sprawach. Jak stanowi zaś art. 181 k.p.a., organy odwoławcze właściwe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych określają przepisy odrębne; do postępowania przed tymi organami stosuje się odpowiednio przepis art. 180 § 1 k.p.a. Treść tego przepisu z jednej strony oznacza więc przyznanie pierwszeństwa w sprawach z ubezpieczeń społecznych przepisom szczególnym, z drugiej zaś wskazuje, że postępowanie odwoławcze toczy się, poprzez zastosowanie art. 83 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, na zasadach i w trybie określonym w Kodeksie postępowania cywilnego.

W świetle powołanych regulacji, należy uznać że w wymienionych sprawach pierwszeństwo w zastosowaniu mają przepisy szczególne, natomiast przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego stosuje się wtedy, gdy określonej kwestii nie normują przepisy szczególne.

Sąd Okręgowy zwraca uwagę, iż art. 1 k.p.c. zawiera definicję sprawy cywilnej, która jest sprawą wynikającą ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz z prawa pracy. W rozumieniu tego przepisu sprawami cywilnymi są również sprawy

z zakresu ubezpieczeń społecznych, a więc sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych (art. 477⁹ k.p.c.), do których przepisy Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się z mocy ustaw szczególnych. Od momentu zatem wniesienia odwołania do sądu rozpoznawana sprawa staje się sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu wedle reguł właściwych dla tej kategorii. Odwołanie pełni rolę pozwu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 105/98, oraz postanowienie z dnia 29 maja 2006 r. I UK 314/05). Jego zasadność ocenia się zatem na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego. Postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a

kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania.

Z utrwalonego i podzielanego na gruncie niniejszej sprawy orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują

w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1980 r., III CZP 43/80, z dnia 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, oraz z dnia 21 września 1984 r., III CZP 53/84.). Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania.

Mając na uwadze powyższe, dzieląc pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2002 r., II UKN 356/01 (OSNAPiUS 2004 nr 3, poz. 52) oraz

w postanowieniu z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 238/09 (niepublikowanym), należy wskazać, że w wypadkach decyzji, wydanych na podstawie art. 83, 83a i b3b ustawy

o systemie ubezpieczeń społecznych, ich wady wymienione w art. 156 § 1 k.p.a.

i w przepisach, do których odsyła art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., powodują konieczność wszczęcia odpowiedniego postępowania administracyjnego w celu stwierdzenia nieważności decyzji

i wyeliminowania jej z obrotu prawnego. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym

w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2002 roku instytucja stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej nie mieści się w pojęciu "odwołania" i nie podlega normie art. 83 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Natomiast postępowanie toczące się w trybie art. 158 k.p.a. jest jednym z trybów pozaodwoławczych; nie jest kontynuacją rozpoznawania sprawy będącej przedmiotem decyzji administracyjnej, lecz sprawą

"w przedmiocie stwierdzenia nieważności" tej decyzji, które - z mocy art. 16 § 1 zdanie drugie k.p.a. - może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w tym Kodeksie lub

w ustawach szczególnych. Postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej jest więc samodzielnym postępowaniem administracyjnym ograniczającym się do ustalenia, czy decyzja dotknięta jest jedną z wad wymienionych w art. 156 § 1 pkt 1-7 k.p.a. Rozstrzygnięcie kończące to postępowanie następuje w drodze decyzji (art. 158 § 1 k.p.a.) podejmowanej przez organ administracji publicznej (art. 156 § 1 k.p.a.), toteż orzekanie w tej kwestii przez sąd powszechny (stwierdzenie nieważności decyzji) byłoby naruszeniem kompetencji właściwego organu administracji publicznej. Natomiast decyzja organu rentowego o tyle ma znaczenie, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot żądania (sporu) jest określony treścią tej decyzji (vide: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 2000 r., II UKN 685/99, w postanowieniu z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99).

Reasumując powyższe Sąd Okręgowy zważył, iż naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stanowi przesłanki wzruszenia decyzji przez sąd pracy

i ubezpieczeń społecznych, więc także w tym aspekcie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie są przez ten sąd stosowane. W związku z tym należy przyjąć, że pośród przewidzianych w art. 477⁹ § 3 k.p.c., art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. i art. 477¹⁴ k.p.c. sposobów rozpoznania odwołania przez sąd nie przewidziano stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego, nawet przy odpowiednim stosowaniu art. 180 § 1 k.p.a. Sąd ubezpieczeń społecznych albo oddala odwołanie, albo, uznając je za zasadne, zmienia zaskarżoną decyzję. Konkludując, Sąd Okręgowy zważył, iż wada decyzji administracyjnej nie może prowadzić do zmiany zaskarżonej decyzji zgodnie z materialnoprawnym żądaniem zawartym

w odwołaniu. Taka zmiana decyzji oznaczałaby bowiem ostateczne rozstrzygnięcie merytoryczne co przedmiotu sporu, tworzące stan powagi rzeczy osądzonej, uniemożliwiający wydanie nowej, pozbawionej wad decyzji. Sąd Okręgowy na gruncie niniejszej sprawy podziela nadto, stanowisko Sądu Najwyższego ujęte w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 stycznia 2013 roku 2013 roku w sprawie II UK 164/12, zgodnie z którym przepisy o postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie przewidują możliwości orzekania o nieważności decyzji administracyjnej przez sąd powszechny (stwierdzenia tej nieważności), a sąd ubezpieczeń społecznych orzeka o istocie przedmiotu odwołania, jaką jest istnienie (nieistnienie) określonego prawa lub zobowiązania. Co najwyżej sąd ubezpieczeń społecznych może (ale nie musi) skorzystać z uprawnienia, jakie daje mu przepis art. 467 § 4 k.p.c., w sytuacji, kiedy

decyzja administracyjna nie zawiera podstawy prawnej i faktycznej, sposobu wyliczenia świadczenia oraz stosownego pouczenia o skutkach prawnych decyzji i trybie jej zaskarżenia. Z przepisu tego wynika wprost, że tylko tego rodzaju wady mogą wywołać skutek procesowy w postaci zwrotu akt sprawy organowi rentowemu celem uzupełnienia decyzji, lecz decyzji tych procesowo nie dyskwalifikują.

Sąd Okręgowy zważył, iż zaskarżona obecnie decyzja z dnia 30 grudnia 2015 roku nr (...) zawiera merytoryczne rozstrzygnięcie organu rentowego odnośnie odmowy wszczęcia postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji ZUS II Oddział w W. z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) określającej należności podlegające umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej. Kontrola prawidłowości tej decyzji dokonana przez sąd ubezpieczeń społecznych nie mogła zatem polegać na badaniu wad postępowania administracyjnego, lecz musiała sprowadzać się wyłącznie do oceny jej zasadności na podstawie stosownych przepisów prawa materialnego dotyczących sformułowania decyzji objętej kontrolą organu rentowego.

Na marginesie Sąd Okręgowy zauważa, iż decyzja określająca warunki umorzenia należności z tytułu składek z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) została skutecznie doręczona ubezpieczonemu w dniu 6 lutego 2014 roku r. Od decyzji tej J. R. nie wywiódł odwołania, w związku z czym decyzja powyższa uprawomocniła się z dniem 7 marca 2014 r., Od tego też dnia należało liczyć termin 12 miesięcy, jaki przysługiwał odwołującemu na spłatę wszelkich należności niepodlegających w myśl art.

1 ust. 1 ustawy abolicyjnej umorzeniu, a zatem termin opłacenia należności niepodlegających abolicji upłynął w dniu 7 marca 2015 roku. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, umorzeniu podlegają jedynie należności z tytułu składek powstałe w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. Jest to przepis bezwzględnie obowiązujący. To ustawodawca uregulował, że warunkiem umorzenia należności z tytułu składek powstałych w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 28 lutego 2009 r. jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w myśl przepisów ustawy abolicyjnej, tj. należności powstałych w okresie wykraczającym poza określone w art. 1 ust. 1 ustawy ramy. Od zasady tej pozostałe przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność nie przewidują żadnych wyjątków.

Sąd Okręgowy miał na uwadze okoliczność, że odwołujący już po złożeniu wniosku o zastosowanie przepisów abolicyjnych udał się do siedziby organu rentowego celem zasięgnięcia wyczerpujących informacji w zakresie wysokości istniejącego zadłużenia składkowego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Odwołujący nie kwestionował, zatem że jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą ma zaległość wynikającą z nieopłacania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Bezsprzecznie odwołujący został wówczas poinformowany przez pracownika ZUS o konieczności zapłaty zaległej kwoty 1.604,00 złotych i dokonał w Urzędzie Pocztowym spłaty wskazanej należności, a należność ta została zarachowana na poczet części składek niepodlegających umorzeniu. Odwołujący podnosił w toku postępowania, iż pozostawał w przeświadczeniu, iż uregulował już całe zadłużenie względem organu rentowego, przez co spełnił warunek do objęcia go przepisami ustawy abolicyjnej. Niemniej jednak wskazać należy, że płatnik składek jako profesjonalny przedsiębiorca powinien bez uprzedniego wezwania wszystkie należności opłacać terminowo i nie może również

na nikogo przerzucać skutków swoich zaniechań, są to bowiem należności publicznoprawne.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że należności składkowe mają charakter należności oddawczych. Powinny być samoobliczane i samoopłacane przez obowiązane. Umorzenie jest zaś wyrazem definitywnej rezygnacji z możliwości wyegzekwowania należności z tytułu nieopłaconych składek od podmiotów zobowiązanych do ich uregulowania. Należy zaznaczyć, że z uwagi na publicznoprawny charakter należności z tytułu składek umorzenie jest rozwiązaniem o charakterze wyjątkowym. Pamiętać przy tym należy, że ustawodawca w ustawie z dnia 09 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby

prowadzące pozarolniczą działalność jednoznacznie wskazał, jakie kryteria powinny decydować o umorzeniu, zatem jakkolwiek wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna. Trzeba w tym miejscu nadto podnieść, że przepisy regulujące materię ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujących, co oznacza, że w sytuacjach w nich określonych muszą być one stosowane przez organ rentowy w sposób ścisły. Z tego względu, o przyznaniu świadczenia decyduje każdorazowo spełnienie ściśle określonych ustawowych przesłanek, nie zaś - zasady współżycia społecznego. W podobny sposób wypowiedział się niejednokrotnie w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy, np. w wyrokach z dnia 12 stycznia 2000 r. (II UKN 293/99), z dnia 19 czerwca 1986 r. (II URN 96/86) oraz z dnia 26 maja 1999 r. (II UKN 669/98).

Sąd Okręgowy podzielił co prawda stanowisko pełnomocnika odwołującego prezentowane w odwołaniu, iż w decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) - tj. decyzji o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej, powinny zostać określone nie tylko kwoty należności które mogą podlegać umorzeniu, ale również precyzyjne warunki jakie winny być spełnione, aby do tegoż umorzenia faktycznie doszło. Stanowisko takie wyraził również Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 października 2015 roku w sprawie III AUa 147/15, w którym podkreślił, iż skoro jednym z warunków umorzenia zaległości jest zapłata należności niepodlegających umorzeniu, to w decyzji, o której mowa w art. 1 ust. 8 ustawy z 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, musi zostać wskazana ta kwota.

W niniejszej sprawie, pełnomocnik odwołującego dowodził nadto, iż brak precyzyjnego wskazania w decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) wymienionych powyżej warunków umorzenia należności, -tj. nie wskazanie konkretnych kwot, które odwołujący winien uiścić, aby skorzystać z prawa abolicji, stanowi rażące naruszenie prawa i daje podstawy do unieważnienia przez Sąd decyzji w myśl art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. Konstatacja ta nie może się jednak ostać, albowiem w świetle poczynionych powyżej rozważań Sąd Okręgowy nie ma kognicji do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego. O nieważności decyduje bowiem organ administracji publicznej, co wynika wprost z literalnego brzmienia art. 156 § 1 k.p.a. Sąd Okręgowy w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego uprawniony jest natomiast do ewentualnej zmiany decyzji, w przypadku nieprawidłowego zastosowania przez organ rentowy przepisów materialnych na gruncie danej decyzji. Odnosząc powyższe stanowisko, na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, iż warunkowa decyzja z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...), nie jest dotknięta wadami, które można by zakwalifikować jako ciężkie naruszenie prawa i nie zachodzą podstawy do jej zmiany.

W doktrynie i orzecznictwie, utrwalony jest pogląd, iż o rażącym naruszeniu prawa można mówić wyłącznie w sytuacji, gdy proste zestawienie treści decyzji z treścią przepisu prowadzi do wniosku, że pozostają one ze sobą w jawnej sprzeczności (vide: wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 11 maja 1994 r., III SA 1705/93, z dnia 4 listopada 1994 r., IV SA 1176/94, z dnia 6 lutego 1995 r., II SA 1531/94, z dnia 2 marca 2011 r., i wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2011 r., VII SA/Wa 1893/10). Zachodzi ono wtedy, gdy treść decyzji pozostaje w wyraźnej i oczywistej sprzeczności z treścią przepisu prawa i gdy charakter tego naruszenia powoduje, że owa decyzja nie może być akceptowana jako akt wydany przez organ praworządny państwa (vide: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 października 1992 r., V SA 86/92). Dlatego jeszcze raz wypada podkreślić, iż o rażącym naruszeniu prawa mówić można tylko wówczas, gdy proste zestawienie treści rozstrzygnięcia z treścią zastosowanego przepisu prawa wskazuje na ich oczywistą niezgodność. W konsekwencji traktowanie naruszenia prawa jako "rażące" może mieć miejsce tylko wyjątkowo, a mianowicie, gdy jego waga jest znacznie większa niż stabilność ostatecznej decyzji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 1995 r., III ARN 22/95 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 kwietnia 1996 r., III SA 565/95). Mając powyższe na uwadze, Sąd nie zaakceptował stanowiska skarżącego, że okoliczność nie wyartykułowania kwot, podlegających uiszczeniu w decyzji warunkowej, stanowiła rażące naruszenie prawa. Bezsposornie decyzja z dnia 31 stycznia 2014 roku nr (...) została obarczona brakiem wskazania przejrzystych warunków dalszego postępowania odwołującego, nie mniej jednak wada ta nie pozostaje w sprzeczności z całą treścią decyzji. Sąd nie znajduje także jakiegokolwiek niezgodności przepisów prawa wymienionych w decyzji, z argumentacją prezentowaną w jej treści. W ocenie tutejszego Sądu, wydawanie decyzji obarczonych pewnymi brakami, należy oceniać jako oczywiście nieprofesjonalne działanie organu rentowego, jednakże na gruncie decyzji z dnia 31 stycznia 2014 roku nie zachodzą podstawy stwierdzenia rażącego

naruszenia prawa. Sąd Okręgowy zważył również, iż odwołujący jako profesjonalny przedsiębiorca prowadzący własną firmę na przestrzeni wielu lat, winien ze szczególną dbałością prowadzić własne sprawy i w okresie 12 miesięcy, które poprzedzały wydanie ostatecznej decyzji abolicyjnej, mógł udać się do organu rentowego celem uzyskania informacji w przedmiocie pełnej wysokości kwot składek, które obowiązany był uiścić. Konkludując powyższe, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia stanowiska skarżącego.

W ocenie Sądu zaskarżona decyzja z dnia 30 grudnia 2015 roku

nr (...) zawiera zarówno uzasadnienie prawne, jak i uzasadnienie faktyczne. Mianowicie organ rentowy powołując podstawę prawną wydanej decyzji przytoczył przepisy prawa materialnego, na których oparł swoje rozstrzygnięcie. Wskazał również motywy swojego rozstrzygnięcia wyjaśniając, J. R. jako płatnik składek nie uregulował w wyznaczonym terminie należności niepodlegających umorzeniu, w wyniku czego organ rentowy w dniu 11 czerwca 2015 roku wydał decyzję o odmowie umorzenia należności. W ocenie Sądu, można wprawdzie uznać, że uzasadnienie decyzji jest lakoniczne, jednakże taki zarzut sam przez się nie jest równoznaczny z naruszeniem przepisu art. 107 k.p.a., bowiem o jego naruszeniu świadczyłyby dopiero wykazanie, że uzasadnienie zaskarżonej decyzji pozbawione jest konkretnych elementów, o których mowa w tym przepisie. Lakoniczne, a więc w pewnym sensie zwięzłe, uzasadnienie może zawierać wszystkie elementy wymagane przez art. 107 k.p.a. Sąd Okręgowy uznał, że tak też było w analizowanym przypadku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy, działając na podstawie przepisu art. 477¹⁴ §1 k.p.c. orzekł więc jak w sentencji wyroku.

(...)